

מעדותה של יפה הרט על החיים אחרי השואה

הרט יפה, ילידת חיפה (Haifa) ישראל, 1925. בשנת 1927, בגלל מחלת אמה של העדה, עברה משפחתה ללודז' (Lodz) שבפולין. בשנת 1940 היא גורשה לגטו לודז', מאוחר יותר לאושוויץ-בירקנאו, ומשם לגרמניה. כשהחזית הרוסית התקרבה היא יצאה לצעדת מוות, ובינואר 1945 ברחה עם עוד ארבע בנות מהצעדה. היא שוחררה על ידי הרוסים, ונדדה בדרכה חזרה לפולין עד ללודז'. בשנת 1946 עלתה העדה לארץ ישראל.

ש. כמה שאלות יש לי: את לא מדברת עם בני נוער, מספרת להם על התקופה?
ת. לא, רק לנכדים שלי סיפרתי הרבה, לבנות סיפרתי, כל השנים לא רציתי, קשה מאוד לדבר על זה. עם אדם זר אולי זה יותר קשה, ... זה יותר קשה.

ש. עם הבנות שלך לא דיברת?

ת. בהתחלה שום דבר. שנים לא ידעו.

ש. רק אחרי שהתבגרו, כשהיו כבר גדולות? אימהות?

ת. לא, אולי עוד לפני שהיו כבר אימהות. שנים לא דיברתי. עם הנכדים אני דיברתי יותר מאשר עם הילדים שלי.

ש. מעניין.

ת. קשה להעביר דברים, גם אדם ברח מזה. מדחיקים דברים, לא רוצים לשוחח על זה, לא רוצים לפתוח פצעים. אחר כך לא ישנים בלילות, כל התמונות חוזרות. בוודאי מה שסיפרתי לך זה עוד חצי ממה שהיה. כי כל יום שהיית בו ורצית לשרוד זה סיפור בפני עצמו, ואתה לא מסוגל אפילו להעביר את היום הקשה, האפור, הרעב הגדול, העוני, הגסיסה האיטית, כי כשאת לך לאכול זאת גסיסה איטית, אתה נשאר עור ועצמות. וגם התחושות שלך, אני חושבת, נהיות קשות. הכל לא בנושי יותר, הכל עובד במישורים אחרים. אם אתה בכל זאת, אני חושבת שהניצחון גדול אם אתה יכול להיות בחזרה בן אדם, שיהיו לך ערכים, בן אדם, אולי יותר ערכים מאשר למישהו שנולד פה, כי הוא רואה את החיים אחרת. גם אני רואה אותם אחרת, הדרישות שלי הן שונות, ואני רואה את הדברים לגמרי אחרת משהילדים שלי רואים. ואחרי שעוברים מה שעוברים, אין משמעות לעניין המטריאלי, הכספי - אותו המשקל שיש לאדם שלא עבר את זה. כי היום יש לך, מחר אתה מבקש רק את החיים בלי שום דבר. ככה היה לי שמה, כך היה לי גם בניצנים, יצאתי משם בלי כלום, רק את החיים ביקשתי. שום דבר לא. זאת אומרת, ודאי שכל אחד רוצה שיהיה לך, אתה רוצה בית יפה, אבל יש גבולות לרצון שלך, אתה לא צריך עיניים כאלה גדולות, זה לא הכול. אבל כנראה שאדם ש... אני

לפעמים מדברת עם הנכדה שלנו, אני מסבירה לה אז היא אומרת: סבתא, את צודקת, אבל אני לא חוויתי את זה, אני לא יכולה להרגיש כמוך את הדברים. זאת אומרת, שיש שוני בגישה. אולי זה טוב שככה הם. הם נולדו כאן, זה ערכים, זה אחרת. אבל אני חושבת, אחרי הכל, שאת הצ"ש מגיע לנו, לניצולי השואה, שהרי כל זה מה שעברנו, ומאין שהגענו ומה שראינו, אם יכולנו להקים דור ולחיות ולתרום למדינה, כי יש ודאי שחלו מבחינה נפשית, כי מערכת העצבים היתה חלשה, ורוב האוכלוסיה תרמה רבות להקמת מדינת ישראל. ומתפרנסת בכבוד, למרות שלא גמרנו לימודים, רבותי, לא היתה הזדמנות לגמור כמו שהילדים שלי אוניברסיטה, וכל אחד הוא בדרגת בי-שמי, לא יודעת מה, אנחנו לא עברנו שום דבר, ויחד עם זה, עם כוח הרצון החזק, אני עבדתי בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. מאין היה האומץ והעוז לעשות עבודות שלא למדת ולא עשית ולא גמרת שום דבר, ועשית. כי היה לך רצון של ברזל להוכיח שהם לא שברו אותך לרסיסים, שאתה מקים משהו על ההריסות שהיו.

וגם אולי להורים שלי, שאני תמיד הייתי בוכה, שהילדים שלי הגיעו לבגרות, שהילדים שלי יתחתנו, שהנכדים - לא יכולתי להתחלק עם אף אחד בשמחתי ובדברים ש- וגם כשנסעתי לחו"ל הייתי בוכה במקום לשמו. כי תמיד חשבתי, איך זה, איך אני נוסעת ושמחה והם קבורים ואני יודעת, הם לא זכו לשום דבר. תמיד יש לך - למה אתה זכית, למה אתה נשארת. אתה שמח שאתה נשארת, אבל אתה גם כואב את הכאב. למה דווקא אני? זה מגיע לי? הייתי יותר טובה? כנראה שיש לכל אחד הגורל.

מקור: ארכיון יד ושם 0.3/8873